

HRVATSKI SABOR

KLASA: 950-01/21-01/01

URBROJ: 65-21-02

Zagreb, 14. lipnja 2021.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3., a u svezi članka 165. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zaključka o obvezivanju Vlade Republike Hrvatske da zaduži Državni zavod za statistiku da kvartalno donese izračun minimalnih troškova života u Republici Hrvatskoj*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela dr. sc. Katarina Peović, zastupnica u Hrvatskom saboru, aktom od 11. lipnja 2021. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će predlagateljica prijedloga zaključka.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

HRVATSKI SABOR

Zastupnica dr. sc. Katarina Peović

(Radnička fronta)

Zagreb, 11. lipnja 2021. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKI SABOR
ZABORNIK
Marka 6
11-06-2021

Preporučeno		
Šifra	950-01/21-01/01	65
Državno. broj	6531-21-01	

Hs**NP*950-01/21-01/01*6531-21-01**Hs

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zaključka o obvezivanju Vlade Republike Hrvatske da zaduži Državni zavod za statistiku da kvartalno donese izračun minimalnih troškova života u Republici Hrvatskoj

Na temelju članka 33. stavka 1 podstavka 3, a u svezi članka 165. Poslovnika Hrvatskoga sabora podnosim Prijedlog zaključka o obvezivanju Vlade Republike Hrvatske da zaduži Državni zavod za statistiku da kvartalno donese izračun minimalnih troškova života u Republici Hrvatskoj.

Navedeni prijedlog zaključka u Hrvatskom saboru obrazložiti će zastupnica Katarina Peović

dr. sc. Katarina Peović

zastupnica u Hrvatskom saboru

Na temelju članka 165. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“ br. 81/13., 113/16., 69/17. i 29/18., 53/20.), predlažem da Hrvatski sabor donese sljedeći

ZAKLJUČAK

Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da zaduži Državni zavod za statistiku da kvartalno donese izračun minimalnih troškova života u Republici Hrvatskoj.

OBRAZLOŽENJE

Minimalna plaća je plaća za puno radno vrijeme, da bi bila dostojanstvena mora polaziti od objektivnih troškova života i govoriti nam koji je najniži iznos plaće koji bi radnicama i radnicima omogućio elementarno pristojan život. No Hrvatskoj problem ne predstavlja samo činjenica da ne postoji politička volja da se minimalna plaća digne na iznos koji je dostatan za dostojan život, već i činjenica da u Hrvatskoj ne postoji niti izračun tzv. „potrošačke košarice” odnosno minimalnih troškova života. Zadnji puta su te troškove, za četveročlanu obitelj s dvoje djece školske dobi računali Nezavisni hrvatski sindikati 2011. godine kada je iznosila 6.693 kuna, a u nju nije bio uključen trošak automobila niti najma stana, a košaricom također nisu bili obuhvaćeni troškovi obrazovanja (kupovine školskih knjiga i pribora), njege zdravlja (dodaci prehrani, lijekovi i sl.), godišnjeg odmora i sportskih aktivnosti.

Također su nedavno izračun dostojanstvene plaće donijeli Novi sindikat i RIS (Regionalni Industrijski sindikat iz Varaždina) u sklopu svoje kampanje, kao dio globalne mreže Clean Clothes Campaign, aktivnog promicanja ideje

korporativne odgovornosti za dostojanstvenu plaću, pogotovu u sferi bogatih globalnih brendova za koje proizvodi naš radnik. Osobito je važan izračun do kojeg su Novi sindikat i RIS došli procjene dostojanstvene plaće koja bi u RH iznosila 10.428 kuna (<https://www.novisindikat.hr/medunarodna-suradnja>).

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2018. godinu prag rizika od siromaštva za jednočlano kućanstvo iznosi 29.820 kuna na godinu, dok za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina iznosi 62.622 kune na godinu (https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/14-01-01_01_2019.htm). Prema tome može se izračunati kako je minimalna plaća, prema stopi rizika od siromaštva za četveročlanu obitelj s jednim zaposlenim daleko ispod minimalnih 5.218,50 kuna što je prag siromaštva. No bez podataka koje bi Državni zavod za statistiku u sklopu svojih redovnih objava mogao bez problema priskrbiti, ne možemo govoriti o osnovnim životnim troškovima, a onda niti o izračunu minimalne plaće.

Minimalnu plaću u Hrvatskoj prima oko 35.0000 radnika. U Hrvatskoj minimalna plaća ne zadovoljava socijalnu ulogu jer radnici koji ju primaju žive u relativnom siromaštvu. Neto minimalna plaća za 2020. godinu iznosila je 3.250,01 kunu. Za 2021. godinu minimalna plaća je povećana tek za 150 kuna. To je tek 46,49 posto prosječne bruto plaće. Povećanje minimalne plaće na 3.400 kuna neto (4.250 kuna bruto) u 2021. godini nije dostatno, te se takvom minimalnom plaćom sigurno neće osigurati ostvarivanje temeljne zadaće minimalne plaće. Europski sindikati traže da minimalna plaća ne bude ispod 60 % srednje plaće u državi – što bi u našem slučaju još uvijek bilo nedostatno.

Vlada RH mora osigurati dostojanstvenu plaću jer minimalna plaća ni približno nije dostojanstvena plaća. Time se krši Ustav RH u kojem stoji (čl. 56. stavak 1)

da „svaki zaposleni ima pravo na zaradu kojom može osigurati sebi i obitelji slobodan i dostojan život”.

Povećanje iznosa minimalne plaće je vrlo važno, što su shvatili i drugi u EU. Primjerice Rumunjima kojima minimalna plaća raste puno brže nego u Hrvatskoj, ukupni standard stanovništva raste, a smanjili su i iseljavanje. Slovenija je također znatno podignula iznos minimalne plaće, a vezala ju je uz izračun minimalnih životnih troškova koje u Sloveniji donosi Ministarstvo rada (https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File%3AMinimum_wages_highlight_FP2020-HR.png). Osim što je iznos minimalne bruto plaće za 2020. godinu porastao na oko 940 eura, što je skoro duplo od hrvatske minimalne plaće, od 1. siječnja se u Sloveniji upotrebljava formula za izračun minimalne plaće po kojoj iznos minimalne plaće mora biti (najmanje) 20% veći od izračuna minimalnih životnih troškova.

Iako je dostojanstvena plaća ljudsko pravo prepoznato u dokumentima Ujedinjenih naroda i Europske unije, pa i u Ustavu RH, plaće koje prima većina zaposlenih u srednjoj, istočnoj i jugoistočnoj Europi mogu se okarakterizirati kao niske. Rijetko prelaze zakonsku minimalnu plaću, koja, prema istraživanjima Novog sindikata i RIS-a, iznosi u prosjeku tek 25% od iznosa dostojanstvene plaće (<https://www.novisindikat.hr/medunarodna-suradnja>). Zakonski propisana minimalna neto plaća kao udio u iznosu EU praga siromaštva u Hrvatskoj iznosi tek 53% (prosjeak EU je 65%).

Valja upozoriti i na Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji COM (2020) 682 koje je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom na sjednici održanoj 30.

studenoga 2020. a koje je izradilo Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

Opći cilj predložene Direktive je poboljšanje radnih uvjeta osiguravajući da svi radnici u Uniji imaju pristup odgovarajućoj zaštiti minimalne plaće, bilo u obliku zakonom propisane minimalne plaće ili plaće utvrđene kolektivnim ugovorima, omogućujući im da pristojno žive gdje god radili.

Posebni cilj jest poboljšanje adekvatnosti minimalne plaće i povećanje pokrivenosti kolektivnim ugovorima odnosno da:

- Države članice sa zakonski propisanim minimalnim plaćama osiguraju minimalne plaće na odgovarajućoj razini (prema referentnim vrijednostima uobičajenim na međunarodnoj razini).
- U svim državama članicama stopa pokrivenosti kolektivnim pregovorima bude na razini od najmanje 70%.

Navedena Direktiva nije restriktivna niti imperativna, ona je savjetodavna, zato je bio iznenađujući stav Vlade RH koji je obilježen skepsom i očito nevoljkošću da se stane na stranu radnika i to u oba ključna pitanja – minimalne plaće i pokrivenosti kolektivnih pregovora.

Sporna/otvorena pitanja za HR uključuju djelomično opravdanu brigu zbog nenavođenja obveznih kriterija kojima se država članica mora voditi prilikom odlučivanja o visini minimalne plaće. Oni naime nisu taksativno navedeni, nisu jasno određeni. No spornim pitanjem HR smatra i “prema referentnim vrijednostima uobičajenim na međunarodnoj razini” stopu pokrivenosti kolektivnim pregovorima najmanje 70%.

Objašnjenje RH da je to „previsoki ideal”, „ničime opravdan” je prilično zabrinjavajuće uzmemo li u obzir da je riječ o stopi pokrivenosti koja je čak i

niža od stopa pokrivenosti u razvijenim zemljama EU centra, poput recimo Austrije koja ima više od 90%, Nizozemska preko 70%, te da se stopa pokrivenosti kolektivnim ugovorima u EU rapidno smanjila posljednjih 20 godina, te da je stopa pokrivenosti u RH niska 45%, te da se također smanjila od razdoblja 2000-2002. godine, kada je bila 64%.

Posebno je zabrinjavajući stav RH o tome da pokrivenosti „radnika kolektivnim ugovorima, između ostaloga, ovisi o volji radnika za udruživanjem u sindikate, a osnovno načelo slobode udruživanja obuhvaća i pravo radnika da se u sindikat ne udruže”. Radnička prava nemaju alternativu i nisu stvar slobode odabira već su stvar pravednosti, jednakosti i solidarnosti – vrijednosti koje usvajaju društvenim sazrijevanjem i razvojem.

dr. sc. Katarina Peović

